

ЧАЕС СЬОГОДНІ

Алла АКСЬОНОВА

Після аварії на Чорнобильській атомній електростанції, через високі рівні радіаційного забруднення, певна частина постраждалої території, 30-кілометрова зона, набула статусу закритого об'єкта. "Як на сьогодні змінилася ЧАЕС?" – питання цікаве, але водночас маловідоме, практично для кожного українця і не лише

За словами працівників інформаційного відділу Чорнобильської АЕС, територія, на якій нині розташовується промислова інфраструктура станції, має назву "Промислового (або виробничого) майданчика ЧАЕС". За ДСП ЧАЕС (згідно з актом землевідведення) також закріплені площі, а це близько 3 600 гектарів, будівельного майданчика третьої черги ЧАЕС, будбази та інших об'єктів. Між тим, і Чорнобильську зону відчуження та зону безумовного (обов'язкового) відселення, за класифікацією земель, віднесено до "промислової частини" Зони. Площа промислової частини Зони відчуження складає близько 54 000 гектарів.

Наразі найважливішим завданням у питанні зняття станції з експлуатації було створення на промайданчику виробничих установок із поводження з рідкими й твердими радіоактивними відходами (РАВ), що були напрацьовані за період експлуатації ЧАЕС, а також тими РАВ, що утворилися під час робіт, пов'язаних зі зняттям ЧАЕС з експлуатації. Для цього, згідно "Концепції зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС", заплановано звести нові об'єкти. Зокрема:

- завод із переробки рідких радіоактивних відходів, на якому, окрім переробки, проводитимуть і подальше кондиціонування відходів методом цементування;
- сховище відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-2), яке слугуватиме для

прийому, підготовки до зберігання та безпосередньо для зберігання відпрацьованих тепловиділяючих збірок і відпрацьованих додаткових поглиначів, що накопичені на Чорнобильській АЕС;

- промисловий комплекс із поводження з твердими радіоактивними відходами, структура якого складатиметься з низки окремих об'єктів, на яких здійснюватимуться операції з евакуації зі сховища, переробки та захоронення твердих РАВ.

Згадана вище "Концепція" також передбачала реорганізацію сховища для тимчасового зберігання високоактивних радіоактивних відходів (СВЯП-1). Проте найголовнішою серед новобудов є об'єкт "Укриття", – захист від радіації.

ЯДЕРНОГО "МОНСТРА" ІЗОЛЮВАЛИ

На сьогодні "Укриття" представляє собою сукупність споруд, сформовану з пошкоджених конструкцій 4-го енергоблока та побудованих після аварії нових конструкцій і систем. Рішенням державного регулюючого органу з ядерної та радіаційної безпеки цей об'єкт визначено як такий, що зруйнований аварією і на якому виконано першочергові заходи щодо зменшення наслідків аварії й забезпечення контролю за його станом. У відповідності з документом "Норми радіаційної безпеки України", він класифікується, як місце для тимчасового поверх-

невого зберігання (тимчасове сховище) неорганізованих РАВ. Контроль стану паливно-вмісних матеріалів і радіонуклідного складу повітря, води й повітряного потоку на "Укритті" забезпечується за допомогою інформаційно-виміральної системи "Фініш", системи контролю ПВМ "Сигнал" та експериментальної системи "Пілот" методом взяття проб (близько 20 тисяч на рік). В такий спосіб також здійснюється й контроль стану будівельних конструкцій та радіаційно-технологічний контроль. Крім цього, на об'єкті проводиться пилопригнічення (12 разів на рік) – нанесенням спеціальної суміші – та дезактивація його приміщень, устаткування й закріпленої території, а ще – технічне обслуговування та ремонт устаткування. Проведення всіх цих заходів спрямоване на захист персоналу, який нині виконує завдання щодо перетворення даної території в екологічно безпечну систему, а також убезпечення населення прилеглих до станції районів та довкілля від впливу радіоактивних матеріалів, що знаходяться в об'єкті й на його промайданчику.

До речі, з 1 січня 2010 року вступила в дію "Загальнодержавна програма зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС і перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему". Вона передбачає першочергові заходи, котрі необхідно здійснити до 2013 року. Зокрема:

- завершити експлуатацію енергоблоків Чорнобильської АЕС і отримати дозвіл на реалізацію етапу "остаточне закриття і консервація";

- створити ефективну систему поводження з радіоактивними відходами Чорнобильської АЕС;

- завершити будівництво і введення в експлуатацію нового сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-2);

- завершити будівництво і введення в експлуатацію конфайнменту над об'єктом "Укриття";

- вдосконалити систему соціальних гарантій працівників Чорнобильської АЕС;

- забезпечити прозорість висвітлення для громадськості питань, пов'язаних з безпекою діяльності щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС і перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

В цілому планується, що на ЧАЕС буде демонтовано з тривалою витримкою у законсервованому стані (термін витримки може складати від 50 до 100 років) усе устаткування та дезактивовані (до прийнятного рівня) всі забруднені конструкції й споруди.

Таким чином, програма робіт на найближчі роки відома. Вона дозволяє здійснювати комплексне річне планування діяльності та підвищувати екологічну безпеку на майданчику ЧАЕС.